

Inhoud

Proloog – De mens is geen homp klei	11
DEEL 1. Seksualiteit en partnervoorkeuren	17
Mannen verkiezen beelden, vrouwen verhalen	19
Roep niet te snel ‘seksisme!’	23
Wat daten zo lastig maakt voor mannen	27
Schoonheid in vele vormen en maten	31
Het voordeel van een jonge, knappe homoman	35
De obsessie met jonge vrouwen	39
Porno kijken is goed voor vrouwen	43
Je kunt seks tegelijk wel en niet willen	46
DEEL 2. Interesses en prioriteiten	49
Kinderspel is een ernstige zaak	51
Met voetballen voor je plezier is niets mis	54
Dubbelbegaafde vrouwen in IT	57
Hoe intelligenter de vrouw, hoe vaker ze uit de ratrace stapt	61
Als een beroep vervrouwelijkt	64
Verwijt vaders niet dat ze geen moeders zijn	67

DEEL 3. Agressie en seksuele competitie 71

Waar zijn de vrouwelijke Jeffrey Epsteins?	73
Sisterhood is zeldzaam	77
Vrouwen houden de dubbele seksuele moraal mee in stand	81
Waarom mannen vechten	84
Een seksuele uitnodiging die er geen is	88
Femicide wijst niet altijd op vrouwenhaat	92
Mannen, praat over huiselijk geweld	96
De altruïstische kindermoord	100
Waarom vooral mannen crimineel geweld plegen	103

DEEL 4. Ideologie 107

Mannen- en vrouwenhersenen zijn anders – of toch een beetje	109
Wetenschap leidt niet tot hokjesdenken	113
Moraal verbindt en verblindt	116
Het recht op veilig bloed	119
Hoe gelijk(er), hoe verschillender	123
Noem sekswerkers geen slachtoffers	126
Mannen zijn op veel vlakken variabel(er) dan vrouwen	130
De politisering van biologie	134
Seksuele geaardheid kun je niet definiëren zonder seksen	138
Neen, vrouwen jaagden vroeger niet even vaak als mannen	141
‘Feministisch’ is geen kwaliteitslabel	144
Ik ging lunchen met iemand die me online uitschold	148
Hoeveel kost een moeder?	151

DEEL 5. Jongens en mannen	155
Mannen weten niet meer waarom	157
Ook jongens hebben recht op intacte genitaliën	160
Een problematisch experiment	164
Jongens hebben het even moeilijk als meisjes	168
Goede mannelijkheid is traditionele vrouwelijkheid, zo lijkt het	170
DEEL 6. Buiten de lijntjes	175
Aandacht voor vrouwenliefde	177
Het stigma op pedofilie moet weg	180
De seksuele rariteitenclub is een mannenzaak	183
Je geaardheid kies je niet	186
Intersekse, snijvlak tussen man en vrouw	190
Epiloog – Trans tieners	195
Meer lezen	199
Dankwoord	216

*Als we vaststellen dat de samenleving eigenschappen
en vaardigheden geassocieerd met mannen hoger
waardeert dan eigenschappen en vaardigheden
geassocieerd met vrouwen, dan is het tijd om onze
maatschappelijke waarden te herzien.*

– DIANE HALPERN

*Het is niet de taak van wetenschap om gedrag te
beoordelen, wel om het te begrijpen.*

– FRANS DE WAAL

*Het is een ernstig mankement
Als je van ieder argument
Meteen de beide kanten ziet
Hoewel, zo erg is 't ook weer niet*

– PAUL JACOBS

Proloog – De mens is geen homp klei

‘EIk meisje dat ik zie, zou ik willen vragen: mag ik jou eens naakt zien?’ Aan het woord is mijn eerste liefde, een met zelfdestructie koketterende, hyperintelligente The Cure-fanaat. Ik ben achttien en sta weer eens met de mond vol tanden. M. is een meester in de ondermijning, van zichzelf en van mijn zelfvertrouwen. Hij wil alles neuken, zolang het maar een kut heeft, zegt hij. En hij benijdt degene die me later zal krijgen.

Mijn belangstelling voor het feminisme wortelt in deze erg verwarrende periode in mijn leven. Die erudiete heer in het Brusselse stadspark, waar ik als jobstudent mijn boterhammetjes verorberde, trok zich niets aan van mijn tranen toen hij me na enkele ontmoetingen dwong hem te pijpen. Ik was seksueel onervaren en te weinig weerbaar. In plaats van zich te verontschuldigen, vroeg hij wanneer we elkaar opnieuw zouden ontmoeten. Waarom zaten mannen zo in elkaar? Waarom leken ze vrouwen in eerste instantie als potentieel neukmateriaal te beschouwen, zoals me ook was opgevallen in het werk van sommige grote schrijvers? Waarom drong de pijn van de ander niet eens tot hen door? Ik kon het niet plaatsen. Ik ontwikkelde een stevig wantrouwen tegenover het andere geslacht, gevoed door de feministische literatuur waarnaar ik greep. Patriarchale machtsstructuren, las ik daar, waren de oorzaak. Mannen hadden de structuren ontworpen omdat ze vrouwen haten, hen vrezen, of omdat ze jaloers zijn op het vrouwelijke vermo-

gen om leven te geven. De objectivering van het vrouwen-lichaam, seksueel geweld, de verschillende socialisatie van meisjes en jongens, het diende vooral om mannelijke privileges te vrijwaren. Ook biologische theorieën over sekseverschillen kwamen neer op politieke manoeuvres. De mens werd gemaakt door taal, opvoeding en cultuur. Biologie was iets voor rechtse rakkers.

Ik besloot uit mijn leeswerk en mijn ervaringen dat we nog altijd in een misogyne cultuur leefden. En dat ik helemaal anders had kunnen zijn. Niet dat schuchtere, introverte, angstige kind, maar een zelfverzekerde, bruisende meid. Als ik maar anders was opgevoed. Als onze maatschappij maar niet patriarchaal was geweest. Meisjes trokken door hun socialisatie aan het kortste eind. Jongens kregen er de sleutel tot dominantie, macht en machtsmisbruik mee in handen.

Dat biologievrije denken heeft me veel ellende bezorgd. Had ik bijvoorbeeld maar ergens vernomen dat persoonlijkheidskenmerken in grote mate erfelijk zijn. Zolang je ouders je maar een warm, veilig nest bieden, heeft opvoeding geen wezenlijke impact op wie je wordt. Identieke tweelingen die samen opgevoed werden, lijken niet méér op elkaar dan identieke tweelingen die gescheiden opgevoed werden. Vooral genen, de peer- of vriendengroep en toevallige gebeurtenissen, zoals als kind van de fiets vallen, bepalen iemands persoonlijkheidsontwikkeling. Met behulp van die kennis zou ik niet zo lang boos geweest zijn op mijn ouders. Ik had mezelf makkelijker kunnen aanvaarden, in plaats van mij het slachtoffer te voelen van mijn opvoeding. De oorzaak van je problemen bij anderen leggen, voorkomt dat je de verantwoordelijkheid voor je eigen leven opneemt.

Mijn ongefundeerde, biologievrije mensbeeld heeft ook anderen schade berokkend. De jongens die ik met koele ar-

rogantie afwimpelde, ervan uitgaand dat ze louter op seks aasden. Mannen waren immers geconditioneerd om op vrouwen neer te kijken en hen te objectiveren. Dat ze ook gevoelig konden zijn, kwam amper bij me op. Zeker masculiene types konden op mijn geringschatting rekenen. Alleen vrouwelijke mannen kwamen in mijn erotische vizier. Zij waren intelligent genoeg om de sociale constructie van mannelijkheid te doorprikken en de lokroep ervan te weerstaan. Zelf wilde ik er vooral stoer uitzien, met een tikje vrouwelijkheid. Dat feminiene was sterker dan mezelf.

Toeval speelt een grote rol in de ontwikkeling van je persoonlijkheid, maar ook in die van je denken. Ik ben filosoof Johan Braeckman nog altijd dankbaar voor het boek dat hij mij toestopte toen ik, als late twintiger, door een gelukkig toeval in zijn professoren bureau belandde. Het betrof *The adapted mind*, een klepper over evolutiepsychologie. Die wetenschappelijke discipline bestudeert de menselijke geest door een evolutionaire lens en gold in mijn ogen als de vijand. Seksisme! Determinisme! Flintstones! Dat was wat mijn feministische bronnen schreven.

Het gesprek met Braeckman deed me beseffen hoe beperkt mijn kennis was. Het boek van die Amerikaanse wetenschappers opende een nieuwe wereld voor mij. Een ongemeen boeiende wereld, waarin onderzoekers uit heel diverse disciplines, waaronder de ontwikkelingspsychologie, de culturele antropologie en de primatologie, oprecht naar betrouwbare kennis over de mens streven, op basis van een brede theorie die ons verbindt met alle andere leven op aarde: de theorie van evolutie door natuurlijke en seksuele selectie. De mens bleek geen willekeurig kneedbare homp klei. Mannen en vrouwen bleken zowel hetzelfde als anders, wat soms conflicten geeft. *Nature* en *nurture* bleken verward in een voortdurende, complexe

rondedans. Allerlei puzzelstukjes vielen op hun plaats, mijn manvijandigheid verdween.

Tegelijk werd een nieuwe passie geboren: ijveren voor een evolutionair geïnspireerd feminisme. De menselijke geest is niet psychoseksueel neutraal. Cultuur en socialisatie zijn ontzettend belangrijk, maar ze kunnen ons gedrag niet mee vormgeven zonder de sturing van de aangeboren neigingen en vermogens die het product zijn van onze evolutionaire voorgeschiedenis. Die neigingen en vermogens vertonen voorspelbare, gemiddelde sekseverschillen. Evolutiefeminisme probeert niet langer om mensen in een genderneutrale mal te duwen. In plaats daarvan streeft het naar een maatschappij die de belangen van beide seksen ernstig neemt, met oog voor de variatie binnen elke sekse, en die mensen maximaal de kans geeft om het leven te leiden dat ze willen leiden.

Zo'n vorm van feminisme zou waarachtig populair kunnen zijn, in tegenstelling tot de huidige vrouwenbeweging. Veel gewone vrouwen en mannen herkennen zich immers niet in de vaak wereldvreemde of elitaire analyses en doelstellingen van een groot deel van die beweging. Zij weten dat sekseverschillen heel reëel zijn en dat ze ertoe doen. Die verschillen manifesteren zich op zowat alle vlakken, of het nu gaat om speelgedrag, interesses, seksualiteit, agressie, partnervoorkeuren, persoonlijkheid, statusstreven of een obsessie met het verzamelen van de eerste drukken van Suske en Wiske – uiteraard in onberispelijke staat. In mijn columns voor *De Standaard* belicht ik zulke verschillen, evenals het soms zwaar ideologisch geladen debat erover. De premisse is vaak dat er geen inherente gemiddelde verschillen zijn, vanuit de vrees voor politiek misbruik. Maar zelfgekozen onwetendheid helpt niemand vooruit, en verklaren is iets anders dan goedpraten.

Voor dit boek herwerkte ik een selectie van die columns. Ik

heb ze in zes thematische delen gebundeld. In het eerste deel, over seksualiteit en partnervoorkeuren, figureren gespierde heerschappen en zwijmelende deernen, mannen die geen seks kunnen krijgen, mannen die heel veel seks kunnen krijgen omdat ze jong, knap en homo zijn, vrouwen die zich met elkaar meten op het gebied van uiterlijk en vrouwen die zichzelf in hun erotische fantasie graag als object van begeerte zien. Deel 2, over sekseverschillen in voorkeuren en prioriteiten, gaat onder meer over ridders en prinsessenkastelen, voetballende meisjes, de dubbelbegaafdheid van IT-vrouwen en de overwegend mannelijke monomane carrièredrang. Deel 3, over agressie en seksuele competitie, zoomt in op seksuele roofdieren, vrouwelijke seksuele competitie, mannelijk groepsgeweld en crimineel geweld, vrouwenmoord en kindermoord.

Het vierde deel, over ideologie, is het meest uitgebreide, want het genderdebat wordt nu eenmaal zwaar gestuurd door emoties en ideologie, en weinig door wetenschap. Het behandelt zulke uiteenlopende thema's als de verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke hersenen, de wachtperiode voor bloeddonatie voor mannen die seks hebben met mannen, de ideologische ontkenning van de binariteit van geslacht, sekswerk, de toenemende invloed van activisme in de academische wereld, de aanname dat de term 'feministisch' een kwaliteitslabel zou zijn en het belang van luisteren naar andere gezichtspunten en naar tegenstanders.

Jongens en mannen vormen het onderwerp van deel 5. Zij komen in de media overwegend negatief aan bod, als problematisch of toxisch. Ik bespreek de demonisering van mannelijkheid, jongensbesnijdenis als een schending van de mensenrechten, mannelijk slachtofferschap en het gebrek aan maatschappelijke aandacht voor de specifieke noden van jongens en mannen. In deel 6 belicht ik mensen die buiten de

lijntjes kleuren. Ik behandel vrouwenliefde, pedofilie en de bevinding dat de seksuele rariteitenclub grotendeels door mannen wordt bevolkt. Autogynefilie, of seksuele opwinding door het idee van jezelf als vrouw, is zo'n aparte mannelijke erotische interesse. Daarnaast kleuren sommige mensen fysiek buiten de lijntjes: hun lichaam is bij de geboorte niet eenduidig als mannelijk of vrouwelijk te categoriseren. Zulke intersekse kinderen werden lang chirurgisch 'gecorrigeerd', zonder hun inspraak, in naam van de normaliteit.

Bij personen die buiten de lijntjes kleuren, horen uiteraard ook trans personen. Dat brengt me bij mijn epiloog. Het was mijn oorspronkelijke plan om een volledig nieuw deel te wijden aan 'trans tieners': kinderen en jongeren die zwaar worstelen met hun biologische geslacht. Maar dat deel bleef maar uitbreiden en werd steeds specialistischer, waardoor het uiteindelijk niet meer paste binnen de opzet van dit boek. Het zal uitgroeien tot een nieuw boek, waarvan mijn epiloog alvast een voorzet geeft.